



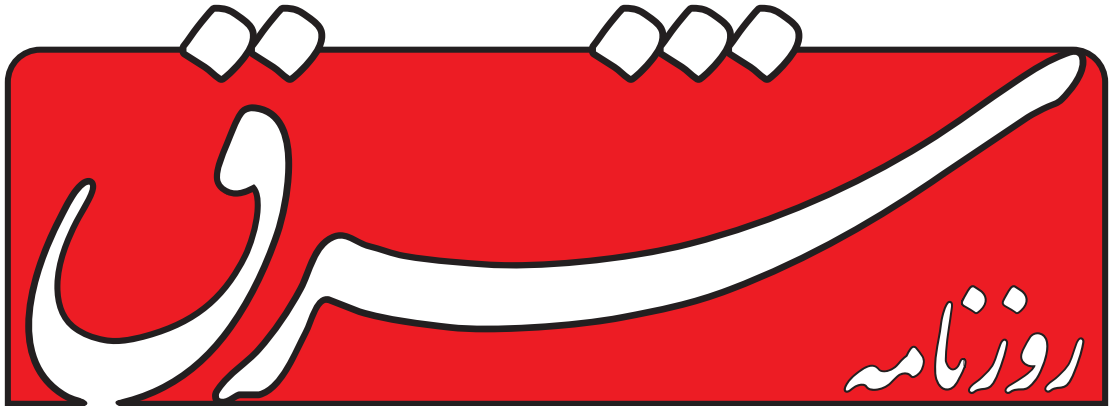
مروری بر عملکرد ۱۰۰ روزه دولت ابراهیم رئیسی

همچنان در ماه عسل

گروه سیاست: نزدیک به صد روز از روی کار آمدن دولت ابراهیم رئیسی گذشته است. او که با شعار «دولت مردمی، ایران قوی» سیزدهمین دولت پس از پیروزی انقلاب را تشکیل داد، بر اساس وعده‌های انتخاباتی خود انتظاراتی را در مردم...

صفحه ۲

شنبه ۲۲ آبان ۱۴۰۰ - ۷ ربیع‌الثانی ۱۴۴۳ - ۱۳ نوامبر ۲۰۲۱



معاون وزیر خارجه ایران بعد از یک ملاقات:

انگلیس ۴۰۰ میلیون پوند ایران را «به‌زودی» پرداخت می‌کند

گروه دیپلماسی: بازم «به‌زودی»: این بار این قید زمان برای بازپرداخت بدهی ایران از سوی انگلیس به کار رفته است. علی باقری که برای رایزنی‌های دوجانبه برجرامی به چند کشور اروپایی سفر کرده است، بعد از مذاکره با طرف انگلیسی ابراز امیدواری کرد...

صفحه ۴

سال نوزدهم - شماره ۴۱۴۲ - ۱۲ صفحه - ۷۰۰۰ تومان

تترها

پشت پرده موج تازه تخریب اصلاح طلبان

صفحه ۲

فرمانده هنگ مرزی ماکو در گفت‌وگو با «شرق»
استیفای حق مرز نشین‌ها
وظیفه هنگ مرزی است

صفحه ۹

رستم قاسمی: مذاکره با چینی‌ها برای انتقال فناوری
ساخت مسکن ادامه دارد
تهاتر نفت با ساخت مسکن

صفحه ۵

سوغات علیرضا از فرنگ
زمان جدید حضور تماشاگران
در ورزشگاه‌های ایران!

صفحه ۱۱



ناسازه‌های خلیل ملکی
محمدحسین خسروپناه، حمید شوکت
پرویز صداقت و آرمان نهجیری

صفحه ۶

حرف اول

زنجیره اتصال منطقه‌ای

کیهان برزگر - استاد روابط بین‌الملل



با روی کار آمدن دولت آقای رئیسی، بحث‌های مربوط به منطقه‌گرایی و سیاست شرق و عملی اهمیت مضاعفی در رویکرد سیاست خارجی ایران یافته و وزیر امور خارجه کشورمان دکتر امیرعبداله‌لیان بارها بر تقویت این نوع سیاست تأکید کرده است؛ اما موفقیت این رویکرد بستگی به الگوسازی و نگاه نوینی از «زنجیره اتصال منطقه‌ای کالا و سیاست» در حوزه همسایگی و کاربردی کردن منطق و اهمیت «جغرافیا» و «تاریخ» در قالب یک دیپلماسی فعال و ترازینی در حوزه پیرامونی کشورمان دارد. بیست انتقادی غالب درباره موفقیت کاربرد سیاست منطقه‌ای در کشورمان عمدتاً متمرکز بر نظریه سنتی «هم‌گرایی» در روابط بین‌الملل است. براساس این نظریه، «نیازمندی متقابل سیاسی-امنیتی» و «تکمیل اقتصادهای» کشورهای یک منطقه خود منجر به مسئولیت‌پذیری آنها در حفظ ثبات سیاسی و شکل‌گیری همکاری نزدیک در یک منطقه می‌شود. از این منطق، ایران و کشورهای همسایه نه تنها اشتراکات امنیتی و اقتصادی چندانی با هم ندارند، بلکه اغلب هم در تضاد سیاسی و اقتصادی از لحاظ هدایت رویکردهای تولید امنیت و توسعه و رشد اقتصادی خود با یکدیگر دارند. این موضوع به‌ویژه در روابط کشورمان با کشورهای عربی حوزه خلیج فارس صادق است که برخلاف ایران که بیشتر به «برون‌سپاری» روند توسعه و امنیت منطقه‌ای اعتقاد دارد، به سیاست «برون‌سپاری» این روند روی آورده‌اند. الگوسازی فوق، خود برگرفته از یک بحث کلان‌تر «زنجیره اتصال جهانی کالا و سیاست» و همان موضوع «جهانی‌شدن» به‌عنوان ملاک اصلی رشد و توسعه کشورها در عصر فعلی است که به‌واقع همان موتور محرکه ایدئولوژی لیبرال-دموکراسی غربی است. این نوع تفکر، ضرورت «وابستگی متقابل جهانی» در حوزه اقتصاد و سیاست از ملاک جذب سرمایه‌گذاری خارجی و انتقال تکنولوژی می‌بیند. بر این مبنا، هرگونه گرایش به منطقه‌گرایی در سیاست خارجی ایران به‌دلیل عدم تکمیل اقتصاد کشورمان اقتصادهای منطقه‌ای (حوزه انرژی و کالاها) و عدم جذب تکنولوژی و سرمایه‌گذاری متقابل، اغلب بدون نتیجه و در بلندمدت بی‌فایده است...

صفحه ۶

حرف اول

زنجیره اتصال منطقه‌ای

کیهان برزگر - استاد روابط بین‌الملل

با روی کار آمدن دولت آقای رئیسی، بحث‌های مربوط به منطقه‌گرایی و سیاست شرق و عملی اهمیت مضاعفی در رویکرد سیاست خارجی ایران یافته و وزیر امور خارجه کشورمان دکتر امیرعبداله‌لیان بارها بر تقویت این نوع سیاست تأکید کرده است؛ اما موفقیت این رویکرد بستگی به الگوسازی و نگاه نوینی از «زنجیره اتصال منطقه‌ای کالا و سیاست» در حوزه همسایگی و کاربردی کردن منطق و اهمیت «جغرافیا» و «تاریخ» در قالب یک دیپلماسی فعال و ترازینی در حوزه پیرامونی کشورمان دارد. بیست انتقادی غالب درباره موفقیت کاربرد سیاست منطقه‌ای در کشورمان عمدتاً متمرکز بر نظریه سنتی «هم‌گرایی» در روابط بین‌الملل است. براساس این نظریه، «نیازمندی متقابل سیاسی-امنیتی» و «تکمیل اقتصادهای» کشورهای یک منطقه خود منجر به مسئولیت‌پذیری آنها در حفظ ثبات سیاسی و شکل‌گیری همکاری نزدیک در یک منطقه می‌شود. از این منطق، ایران و کشورهای همسایه نه تنها اشتراکات امنیتی و اقتصادی چندانی با هم ندارند، بلکه اغلب هم در تضاد سیاسی و اقتصادی از لحاظ هدایت رویکردهای تولید امنیت و توسعه و رشد اقتصادی خود با یکدیگر دارند. این موضوع به‌ویژه در روابط کشورمان با کشورهای عربی حوزه خلیج فارس صادق است که برخلاف ایران که بیشتر به «برون‌سپاری» روند توسعه و امنیت منطقه‌ای اعتقاد دارد، به سیاست «برون‌سپاری» این روند روی آورده‌اند. الگوسازی فوق، خود برگرفته از یک بحث کلان‌تر «زنجیره اتصال جهانی کالا و سیاست» و همان موضوع «جهانی‌شدن» به‌عنوان ملاک اصلی رشد و توسعه کشورها در عصر فعلی است که به‌واقع همان موتور محرکه ایدئولوژی لیبرال-دموکراسی غربی است. این نوع تفکر، ضرورت «وابستگی متقابل جهانی» در حوزه اقتصاد و سیاست از ملاک جذب سرمایه‌گذاری خارجی و انتقال تکنولوژی می‌بیند. بر این مبنا، هرگونه گرایش به منطقه‌گرایی در سیاست خارجی ایران به‌دلیل عدم تکمیل اقتصاد کشورمان اقتصادهای منطقه‌ای (حوزه انرژی و کالاها) و عدم جذب تکنولوژی و سرمایه‌گذاری متقابل، اغلب بدون نتیجه و در بلندمدت بی‌فایده است...

صفحه ۶

احمدعلی رضا بیگی در نقد عملکرد مجلس
دولت اصولگرا در گفت‌وگو با «شرق»:

طرح صیانت هرگز به نتیجه نخواهد رسید

رئیس‌به‌زودی با حذف برخی وزرا، کابینه را تغییر خواهد داد

مجلس حداقلی سناریوی روحانی بود



صفحه ۸

یادداشت

عملکرد نامطلوب اقتصاد ملی



ناصر ذاکری
کارشناس اقتصادی

سه‌شنبه هفته گذشته رئیس‌جمهوری در دیدار با گروهی از اقتصاددانان چند پرسش را درباره وضعیت اقتصادی کشور مطرح کرد و نظر آنان را جویا شد. چهار پرسش موردنظر ایشان و ده‌ها پرسش دیگر در عرصه اقتصاد که طبعاً هدف از قوای سه‌گانه را مشخص کرده است. اعمال قانون‌گذاری منحصر از سوی مجلس شورای اسلامی و اعمال قوه قضائیه صرفاً از طریق دادگاه‌های عمومی صورت می‌گیرد و امور اجرایی نیز از طریق رئیس‌جمهور و هیئت وزیران که متکفل امور اجرایی هستند اعمال می‌شود. التزام به روش تعیین‌شده در قانون اساسی و عدم تداخل قوا در وظایف یکدیگر به‌نظام صحیح امور و حفظ حقوق مردم کمک می‌کند و تخلف از آن قطعاً می‌تواند پیامدهای زیانباری را برای کشور به ارمغان بیاورد. اگر ما بخواهیم سطح شکایت را از افراد و شاغلان در سه قوه ارتقا داده و شکایت را متوجه عملکرد هر یک از قوا کنیم، آن وقت نخبگان قانون اساسی برای پاسخ‌گویی به این نوع از شکایت‌ها، چه سازوکاری را در قانون اساسی پیش‌بینی کرده‌اند: درخصوص قوه قضائیه، از آنجایی که مردم خبرگان را و خبرنگار، رهبری را انتخاب می‌کنند و مقام معظم رهبری نیز رئیس قوه قضائیه را برمی‌گزینند؛ بنابراین مرجع شکایت از عملکرد قوه قضائیه در این فرایند کاملاً مشخص است. درخصوص قوه مجریه نیز، اصل ۱۳۴ قانون اساسی مرجع رسیدگی به تخلفات احتمالی قوه مجریه را به دقت مشخص کرده است. در این اصل آمده است که ریاست هیئت وزیران با رئیس‌جمهور است که بر کار وزیران نظارت دارد و با همکاری آنها، برنامه و خط‌مشی دولت را تعیین و قوانین را اجرا می‌کند و رئیس‌جمهور در برابر مجلس، مسئول اقدامات هیئت وزیران یعنی کابینه خواهد بود؛ ولی درباره عملکرد قوه مقننه (نه رفتار تک‌تک نمایندگان) رسیدگی به شکایت از این قوه کمی پیچیدگی پیدا می‌کند؛ زیرا شخص خاصی مسئولیت اقدامات «مجلس» به‌ماهو مجلس» را برعهده نمی‌گیرد و به جای یک نهاد بیرونی یک کمیسیون در داخل خود مجلس رسیدگی به این نوع شکایت‌ها را برعهده گرفته است (ولی آیا چاقو می‌تواند دسته خودش را ببرد!؟).

صفحه ۹

یادداشت

نشست گلاسگو، کمترین دستاورد



محمدحسین عمادی

بیست‌وششمین کنفرانس تغییرات اقلیمی سازمان ملل متحد (COP26) با یک سال تأخیر در گلاسگو (اسکاتلند) آغاز شد و پس از دو هفته با صدور اعلامیه‌ای به‌کار خود پایان داد. این کنفرانس سومین نشست طرف‌های توافق‌نامه پاریس بود که همه کشورهای عضو پنج سال یک بار تعهدات ملی خود را برای کاهش تغییرات اقلیمی ارائه و بازبینی می‌کنند. از سال ۱۹۹۵، کشورهای متعهد به کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد کنفرانس‌های متعددی برگزار کرده‌اند. از کنفرانس پاریس تاکنون تحولات جدی در جهان رخ داده است که قاعدتاً می‌بایست تأثیرات فراوانی بر این نشست داشته باشد. از یک‌سو عالم‌گیر شدن بیماری کرونا و اثرات خانمان‌سوز آن باعث شده جهانیان عمیقاً به ناتوانی بشر در قبال اثرات مهلک عوامل محیطی تا حد انقراض نوع بشر پی ببرند و از سوی دیگر صدمه اقتصادی این ویروس توان اقتصادی کشورهای را برای مواجهه با تغییرات اقلیمی بیش از پیش محدود کرده است. مهم‌تر آنکه در شش سال گذشته مطالعات و تحقیقات زیست‌محیطی متعدد و گسترده‌ای انجام شده که همگی نشانگر این واقعیت تلخ هستند که اثر فعالیت‌های بشر بر تغییرات اقلیمی بسیار مخرب‌تر از آن است که تاکنون تصور می‌کردیم...

صفحه ۴

یادداشت

بغض نخبگی



سیدجمال
هادیان طباطبائی‌زواره

در چند روز گذشته ویدئوی بغض علیرضا فیروزجاه، قهرمان ایرانی شطرنج که چند سالی است تحت لوای پرچم فرانسه مهره می‌چیند، در شبکه‌های اجتماعی ترند شد. کسی نمی‌داند که در دل این جوان باهوش چه گذشت که بغض کرد، لب‌گزید و سعی کرد جلوی باریش اشک‌هایش را بگیرد! آیا او از قهرمانی‌اش تحت لوای پرچم فرانسه به خویش بالید؟ آیا از اینکه آرزو داشت زیر پرچم ایران عزیز قهرمان شود و نشد، بغض کرد؟ آیا یاد زحمات خود و انواده‌اش برای رسیدن به این جایگاه افتاد؟ آیا یک لحظه دلنگ حال‌وهوای وطن و اقوام و دوستانش شد؟ یا مجموعه اینها جوان قهرمان را احساساتی کرد؟ دلایل بغض و احساساتی شدن علیرضا هر چه باشد، برای خودش محترم است؛ هرچند بسیاری از هموطنان به‌زعم خود قضاوت‌هایی داشتند؛ اما به اعتقاد من مهم‌تر از بغض علیرضا بغض هزاران، بلکه میلیون‌ها هم‌وطنی است که با دیدن علیرضا بغض کردند و شاید به‌غریبی و مهجوری جوانان نخبه دور از وطن افسوس و غصه خوردند. بغض علیرضا فیروزجاه نماد بغض فروخورده هزاران جوان نخبه ایرانی است که در این سال‌ها با مسقط‌الراس خویش وداع کردند...

صفحه ۴

سرمقاله

اسقاط پراکسیس

احمد غلامی - سردبیر



راه‌ناگزیری پیش‌روی همه ما قرار دارد؛ بازخوانی اشتباهات گذشته و درک و دریافت مجدد از مردم، بدیهی است همان‌طور که در یادداشت هفته گذشته اشاره شد، مردم به معنای همه مردم نیستند، بلکه مردمی‌اند که در پی هم‌ارزش‌شدن مطالبات خود به مردمی بدل می‌شوند با همه تفاوت‌ها و تضادها و تعارض‌هایشان که می‌توانند حرکتی را آغاز کنند و منشأ تحولات جدی شوند. در یادداشت هفته پیش با دست‌افزایی لاکلانو پیش‌رفتیم، اما نباید از نظر دور داشت که استفاده از این دستگاه فکری نعل به نعل که نبود هیچ، در پاره‌ای از موارد هم با برداشت‌های دلخواهی همراه بود. تلاش می‌کنیم از آن دستگاه فکری با گزینش مفهوم «هژمونی» به دستگاه فکری آنتونیو گرامشی گذر کنیم. اگرچه این دو متفکر در پاره‌ای از جهات تضاد عمیقی با هم دارند و گرامشی در پایداری و ایجاد تحول در ایده مارکسیسم زبازند عام و خاص است، اما شاید برای راهیابی به درکی تازه از وضعیت کنونی ایران، بتوان با برخی از دیدگاه‌های لاکلانو و گرامشی فرایندی نتیجه‌بخش را شکل داد. آنچه این فرایند را دچار آسیب جدی می‌کند، لغزیدن به تفکری التقاطی است. تجربه تاریخی نشان داده تفکرات التقاطی راه به جایی نمی‌برد. با درک این خطر با احتیاط به سمت گرامشی کام برمی‌داریم. همان‌گونه که هژمونی در سیاست برای لاکلانو از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، در تفکر گرامشی نیز این چنین است. اگر او هژمونی ناشی از پوپولیسم به معنای نماینده‌ان آن را سرمنشأ دگرگونی می‌داند، گرامشی گرانیگاه پراکسیس را در هژمونی می‌بیند. پراکسیس یعنی فعالیت اجتماعی-علمی که در آن اندیشه و کنش متقابلاً یکدیگر را تعیین می‌بخشد. پیوند نظریه و عمل همان چیزی است که در سیاست ایران غایب است. اگر بگوییم وضعیت کنونی ما حاصل اسقاط پراکسیس در سیاست ایران است، چندان بیراه نگفته‌ایم. به معنای دقیق کلمه، هیچ‌کدام از جریان‌های سیاسی ایران، چه در داخل و چه در خارج، قادر به ایجاد پراکسیس نیستند و نمی‌توانند نظریه‌ای را به کار ببندند تا با مردم جفت‌وبست شود و آنان را وادار به کنش کند. به تعبیر گرامشی وحدت نظریه و عمل فقط یک موضوع مکانیکی نیست، آنچه اکنون در بین مردم رایج است پرهیز از هرگونه در جمع قرار گرفتن است. گویا شرایط آنان را به سمت نوعی فردگرایی منفعت‌گرا سوق داده است. از آن جمع فعال مورد نظر گرامشی که می‌تواند با عمل خود به آن میزان که جهان را دگرگون می‌کند آگاهی تازه‌ای کسب کند، خبری نیست. اگر نظریه و عمل، تئوری و کنش، در میدان سیاست تعین نیابند نیروی مادی شکل نخواهد گرفت که منشأ تغییر باشد. پس هرگونه تئوری‌پردازی‌های نخبگان سیاسی راه به جایی نخواهد برد. خاصه اینکه نخبگان سیاسی مقبولیت خود را در نزد مردم از دست داده‌اند. نزد گرامشی، روشنفکران یعنی صاحبان نظریه، در پراکسیس نقش تعیین‌کننده‌ای دارند. در دیالکتیک بین روشنفکران و توده‌هاست که دگرگونی محقق خواهد شد. توده‌ها بدون سازمان‌دهی نمی‌توانند خود را متمایز کنند. در واقع بدون رهبران و سازمان‌دهندگان و روشنفکران، جنبه نظری پیوند نظریه و کنش محقق نخواهد شد. این‌که به‌وضوح می‌توان به بحرانی که جامعه ایران با آن روبه‌روست پی برد، به معنای واقعی عملاً پراکسیسی صورت نخواهد گرفت. نه‌اینکه جامعه خالی از روشنفکران و نخبگان سیاسی است بلکه بدتر، به آن دلیل که نخبگان و روشنفکران مقبولیت خود را از دست داده‌اند.

صفحه ۲

همکار گرامی جناب آقای مصطفی نوروزی

مصیبت درگذشت پدرگرامیتان را صمیمانه تسلیت عرض می‌کنیم. از خداوند سبحان برای آن مرحوم علو درجات و برای شما و سایر بازماندگان صبر آرزو مندیم. روزنامه شرق

برادر گرامی جناب آقای مصطفی نوروزی

درگذشت پدر بزرگوارتان را به شما و خانواده محترمتان صمیمانه تسلیت می‌گوییم. از خداوند متعال برای آن بزرگوار علو درجات را آرزو مندیم. مهرداد خانی، فاطمه میرزایی

برای درج تبلیغات خود در وبسایت

روزنامه شرق با ما تماس بگیرید

دومین روزنامه پربازدید

ایران در فضای مجازی



۸۶۰۳۶۱۱۹

صفحه ۹

صفحه ۲

صفحه ۵